Gouden Zoen 2001

Wild vlees, Marita de Sterck

"Geen beter moment om een lief te vinden dan op een begrafenis (…)", zegt de moeder van Julien. Het is een van de vele uitingen van het belangrijkste thema van Marita de Stercks Wild vlees. In een van de beide motto's geeft de auteur dat al aan: "The end is were we start from" (Eliot). De zeventienjarige Max is op trektocht in Zwitserland. Hij reageert niet op een briefje waarin staat dat hij naar huis moet bellen. Zijn moeder is immers altijd overbezorgd. Wanneer hij thuiskomt, blijkt zijn opa overleden en al begraven te zijn. Die opa is Julien. Max is woedend en radeloos; hij is niet aanspreekbaar. Hij gaat op onderzoek uit: alle personen en instanties die bij het ongeluk en de begrafenis zijn betrokken, onderwerpt hij aan een streng verhoor. Het gesprek met de begrafenisondernemer is een hoogtepunt. Linde houdt hij bewust op afstand; zijn ouders en anderen bestookt hij met beschuldigingen. Max en zijn opa hadden een zeer hechte relatie. Max' verdriet, ongeloof en woede zijn intens en invoelbaar; het louterende rouwverwerkingsproces is indringend beschreven. Opeenvolgende generaties kampen met dezelfde angsten. Zo heeft Max moeite te geloven als hij van vakantie terugkomt dat zijn opa echt dood is. Wat als hij levend begraven is? Zijn moeder kent dezelfde angst. Iets in het gesprek met de begrafenisondernemer wijst er al op en later vertelt ze er eerlijk over. Een van de onthutsende ontdekkingen die de lezer doet, is dat de relatie tussen Max en zijn opa helemaal niet zo geweldig begon. Macho opa moest eerst niets van de zwakke baby hebben (hij vond het trouwens ook niet leuk toen hij een dochter kreeg, Max' moeder) en leert Max pas later waarderen, zoals Max gaandeweg moet leren inzien dat zijn beschuldigende houding na de dood van zijn opa niet terecht is. Maar ook is er de zinnelijke liefde die grootouders, ouders en uiteindelijk ook Max en Linde ervaren. Na en door zijn onderzoek en zelfonderzoek kan Max ten volle ingaan op Linde's liefdesverklaring. Het opnieuw beginnen aan het eind is pijnlijk maar kan ook heerlijk zijn.

Wild vlees is een eigentijds en intrigerend verhaal. Prachtig en lucide verteld, rijk, vol spiegelingen, parallellen en dubbele betekenissen. Opa is een deskundige en liefdevolle kweker van appelbomen en appelboomrassen, en hij brengt deze liefde op Max over. Appels, appelbomen, planten, enten, boomgaard, appels bereiden en eten: alles heeft een plaats in de wereld die het verhaal oproept. Maar bovenal heeft het een symbolische betekenis die zeer knap wordt uitgewerkt. Dood, geboorte, liefde, wording en worteling, hechting en onthechting: ze worden overtuigend en ontroerend aan de hand van het domein van de appel verwoord. De ingelaste verhalen over Max' ouders en grootouders zijn juweeltjes op zich; het citaat aan het begin is uit één ervan afkomstig. Het verhaal over betovergrootmoeder Pitta, die in haar doodskist klopsignalen zou hebben gegeven, is meesterlijk; het familieverhaal is de bron van de angst levend begraven te worden. Verhalen helpen bij de verwerking van de dood: ze zorgen voor de ordening van Max' geest.
De Sterck knoopt met dit verhaal over een initiatieproces en de belangrijke rol die grootouders daarin kunnen spelen aan bij haar eerder werk, met name bij Splinters. "Je kon het met niets anders vergelijken, verhalen vertellen", denkt Max. De lezer van De Stercks verhaal zal dat zonder meer met hem eens zijn.